

Ubezpieczenia
Racjonalne podejmowanie decyzji

Czy jesteście daleko, czy blisko, z uśmiechem, czy bez,
nie zapomnijcie nigdy o mnie i mojej do Was miłości.

Moim dzieciom:
Mateuszowi, Natalce i Marcie
oraz wnukom:
Maksymilianowi, Ksaweremu i Nikodemowi

Tata i Dziadek

Jarosław Wenancjusz Przybytniowski

Ubezpieczenia

Racjonalne podejmowanie decyzji

Poznań 2024

Projekt okładki
Wydawnictwo Rys

Recenzja:
prof. dr hab. Marian Noga, Uniwersytet WSB Merito Wrocław

Copyright by:
Jarosław Wanencjusz Przybytniowski
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Copyright by:
Wydawnictwo Rys

Wydanie I
Poznań 2024

ISBN 978-83-68006-62-9

DOI 10.48226/978-83-68006-62-9

Wydanie:

Wydawnictwo Rys
ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80
e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Spis treści

Wstęp	9
Używane skróty	11
Rozdział 1. Istota, funkcje i zasady ubezpieczeń gospodarczych.....	13
1.1. Historia ubezpieczeń w Polsce.....	13
1.2. Cel i istota ubezpieczenia.....	14
1.2.1. Pojęcie ubezpieczenia	14
1.2.2. Klasyfikacja ubezpieczeń.....	20
1.3. Funkcje ubezpieczeń gospodarczych	28
1.4. Zasady ubezpieczeń gospodarczych	31
1.4.1. Zasada realności ochrony ubezpieczeniowej.....	33
1.4.2. Zasada pełności ochrony ubezpieczeniowej.....	34
1.4.3. Zasada powszechności ochrony ubezpieczeniowej	35
1.4.4. Inne zasady ubezpieczeń.....	35
Rozdział 2. Zarządzanie ryzykiem w działalności ubezpieczeniowej.....	51
2.1. Ryzyko działalności zakładu ubezpieczeń.....	51
2.1.1. Sfery i kategorie zagrożeń celów	51
2.1.2. Pojęcie i istota ryzyka	55
2.1.3. Miary ryzyka.....	65
2.2. Ryzyko w działalności ubezpieczeniowej.....	68
2.3. Zarządzanie ryzykiem w działalności ubezpieczeniowej	75
2.4. Zdarzenie losowe a wypadek ubezpieczeniowy	89
2.4.1. Szkoda.....	90
2.4.2. Świadczenie ubezpieczeniowe	94
2.4.3. Odszkodowanie ubezpieczeniowe	95
2.4.4. Termin wypłaty odszkodowania lub/i świadczenia ubezpieczeniowego	96
2.5. Systemy ubezpieczeń	98
2.5.1. Suma ubezpieczenia a rzeczywista wartość przedmiotu ubezpieczenia.....	98
2.5.2. Ograniczenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.....	103
Rozdział 3. Umowa, jako źródło ubezpieczenia.....	111
3.1. Pojęcie umowy ubezpieczenia	111
3.2. Cechy i regulacje prawne umowy ubezpieczenia	113
3.2.1. System prawny umowy ubezpieczenia gospodarczego	113
3.2.2. Cechy umowy ubezpieczenia.....	114
3.2.3. Odpowiedzialność gwarancyjna zakładu ubezpieczeń	116

3.3. Strony umowy ubezpieczenia oraz inne podmioty stosunku ubezpieczenia	118
3.3.1. Strony umowy ubezpieczenia	118
3.3.2. Podmioty umowy ubezpieczenia	118
3.4. Forma i tryb zawarcia umowy ubezpieczenia	121
3.5. Dokument stwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia i rodzaje polis	124
3.5.1. Obowiązek dokumentowania zawarcia umowy ubezpieczenia ...	124
3.5.2. W dokumencie ubezpieczenia zawierane są zazwyczaj następujące dane podstawowe:	124
3.6. Ogólne warunki ubezpieczenia	125
3.7. Rodzaje, czas trwania i wygaśnięcie umowy ubezpieczenia	128
3.7.1. Liczba ubezpieczonych i czas trwania umowy ubezpieczenia ...	128
3.7.2. Wygaśnięcie umowy ubezpieczenia	130
Rozdział 4. Zakład ubezpieczeń w gospodarce rynkowej	133
4.1. Rynek usług ubezpieczeniowych	133
4.1.1. Otoczenie zakładu ubezpieczeń	134
4.1.2. Rynek ubezpieczeniowy	139
4.1.3. Wskaźniki koncentracji rynku ubezpieczeń	151
4.1.4. Świadczenie usług ubezpieczeniowych	156
4.2. Dystrybucja ubezpieczeń	159
4.2.1. Pojęcie pośrednictwa ubezpieczeniowego	159
4.2.2. Dystrybucja ubezpieczeń na świecie	160
4.2.3. Dystrybucja ubezpieczeń w Polsce	161
4.2.4. Pojęcie dystrybucji ubezpieczeń	164
4.2.5. Systematyka kanałów dystrybucji usług ubezpieczeniowych ...	167
4.2.6. Dystrybucja usług ubezpieczeniowych w ujęciu strukturalnym i podmiotowym	171
4.2.7. Dystrybucja usług ubezpieczeniowych w ujęciu funkcjonalnym	173
4.2.8. Agent ubezpieczeniowy	177
4.2.9. Broker ubezpieczeniowy	181
4.3. Instytucje ubezpieczeniowe	185
4.3.1. Cel i zadania Nadzoru Finansowego	185
4.3.2. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	191
4.3.3. Polska Izba Ubezpieczeń	198
4.3.4. Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych	200
4.3.5. Urząd Rzecznika Finansowego	205

Rozdział 5. Reasekuracja i koasekuracja	211
5.1. Reasekuracja	211
5.2. Podział reasekuracji	214
5.2.1. Rola ubezpieczyciela bezpośrednio w reasekuracji.....	215
5.2.2. Obowiązek zapewniania reasekuracji przez cesjonariusza.....	216
5.2.3. Relacja zobowiązania cesjonariusza względem cedenta w zależności od uzyskanej od niego składki	217
5.3. Koasekuracja.....	219
5.4. Retrocesja.....	220
Rozdział 6. Produkt ubezpieczeniowy	223
6.1. Pojęcie produktu ubezpieczeniowego	223
6.2. Cechy produktu ubezpieczeniowego	229
6.3. Etapy tworzenia produktu ubezpieczeniowego.....	234
6.4. Rodzaje ubezpieczeń majątkowych	237
6.4.1. Ubezpieczenia komunikacyjne i transportowe	241
6.4.2. Ubezpieczenia mienia	267
6.4.3. Pozostałe ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.....	292
6.4.4. Ubezpieczenia finansowe	307
6.4.5. Ubezpieczenia ochrony prawnej.....	316
6.4.6. Ubezpieczenia turystyczne	318
6.5. Ubezpieczenia na życie.....	324
6.5.1. Pojęcie, przedmiot i świadczenie w ubezpieczeniu na życie...	324
6.5.2. Produkty ubezpieczeń na życie.....	326
6.5.3. Ubezpieczenia rentowe	367
Bibliografia	385
Słowniczek pojęć ubezpieczeniowych	391
Spis tabel.....	407
Spis rysunków	411